

Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
MO10
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T

nijmegen.nl

Contactpersoon

 5.1.2e

 5.1.2e @nijmegen.nl

T 024 5.1.2e

Ons kenmerk

E24.002519

Datum 09 juli 2024
Onderwerp Intrekken aanwijzingsbesluit

Geachte heer/mevrouw,

Nog opnemen mensenhandel, in stand houden van de kwetsbare situatie, eerdere ervaringen, angst is ook een raadgever..

Met deze brief informeren wij u over het door het college vastgestelde besluit van 09 juli 2024 om een nieuw aanwijzingsbesluit met maximumstelsel vast te stellen. De aanleiding om dit besluit te nemen is de uitspraak van de rechtbank d.d. 28 juni 2024, met betrekking tot de twee geweigerde registraties. Dit besluit heeft gevolgen voor de stad, de straatsekswerkers zelf en de zorgaanpak van deze doelgroep en de bezoekers van de tippelzone.

In eerdere brieven hebben wij u op de hoogte gehouden over de Zorgaanpak Straatsekswerkers (zie brief 23 februari 2021, 6 juli 2021 en 12 juli 2022), het huidige beleid en de juridische ontwikkelingen.

In deze brief benoemen wij de gevolgen en risico's van het genomen collegebesluit voor de stad.

Historische context

In de stad was de situatie in 2007 dramatisch voor wat betreft het tippelen. Dramatisch in de zin van overlast en onrust, ...verder opzoeken wat de situatie toen... Om de overlast terug te dringen en de tippelzone beheersbaar te houden is in 2007 de registratieplicht opgenomen in het aanwijzingsbesluit Tippelzone. Bovendien was het de opzet om straatsekswerkers –wanneer nodig- toe te leiden naar zorg. Op deze wijze bood de tippelzone een relatief veilige werkplek. De registratieplicht heeft geleid tot rust en mogelijkheden voor zorg voor de geregistreerde en kwetsbare straatsekswerkers en daarmee heeft het jaren prima gewerkt.

In 2022 is het beleid geactualiseerd. Er is gekozen voor het in stand houden van het huidige

beleid met een eenmalige en beperkte uitbreiding; straatsekswerkers konden zich opnieuw registreren voor de tippelzone op basis van een nieuw aanwijzingsbesluit.

Vereisten waren dat de werkers vanaf 1 januari 2020 met regelmaat werkzaam waren op de zone en/of gebruikt maakten van het zorgaanbod.

Met de actualisatie van het beleid bleven bestaande rechten in stand en daarnaast kregen geregistreerde straatsekswerkers, die gebruik maakten van het zorgaanbod, toegang tot de tippelzone. Dit betekende ook de keuze voor een beleid gericht op de instandhouding van de uitsterfconstructie die gekoppeld is aan het zorgaanbod. In 2023 ging het om 18 geregistreerde straatsekswerkers.

Beheersbaarheid, relatieve veiligheid van de straatsekswerkers en een goede zorgverlening stonden daarbij centraal.

Juridische ontwikkelingen

Op 17 mei jl. diende de rechtszaak rondom twee geweigerde registraties. Deze registraties zijn geweigerd omdat beide registraties niet voldoen aan de in het besluit gestelde voorschriften. Dit leidde tot juridische stappen door de aanvragers. Naast deze aanvragers heeft ook de stichting Bureau Clara Wichmann (BCW) bezwaar gemaakt tegen de twee afwijzingsbesluiten. In een uitspraak van 28 juni 2024 heeft de rechtbank het beroep van de twee straatsekswerkers gegrond verklaard en de voorschriften in het Aanwijzingsbesluit Tippelzone, o.a. de registratieplicht in strijd geacht met de privacyregels en per direct onverbindend verklaard. Deze uitspraak heeft directe gevolgen voor de tippelzone. De zone wordt namelijk per direct voor eenieder toegankelijk zonder registratie. BCW heeft in het voortraject meerdere malen aangegeven dat zij voorstander zijn van het openzetten van de tippelzone voor alle straatsekswerkers. Inmiddels is ook het persbericht van BCW naar buiten gebracht waarin zij landelijk bekendheid geven aan de mogelijkheid voor alle sekswerkers om de tippelzone te gebruiken. Dit zal een aanzuigende werking hebben en grote risico's met zich meebrengen voor de openbare orde en veiligheid in en rondom de tippelzone en bovendien ook voor de (kwetsbare) geregistreerde straatsekswerkers.

Intrekking aanwijzingsbesluit

De intrekking van het aanwijzingsbesluit is noodzakelijk naar aanleiding van de uitspraak van de rechtbank. Door het onverbindend verklaren van de registratieplicht zijn er risico's voor de openbare orde en de veiligheid en zijn de doelstellingen van het tippelzonebeleid niet meer geborgd. Na deze uitspraak zijn er niet veel mogelijkheden meer om de huidige beleidsuitgangspunten te waarborgen. Om de kwetsbare straatsekswerkers toch ruimte te bieden om te tippelen wordt voorgesteld om te werken met een maximumstelsel. Bij dit stelsel gaan we uit van maximaal 20 dagpassen. Hierdoor lijkt er voldoende ruimte voor de huidige geregistreerde groep en ook de twee sekswerkers die bezwaar hebben aangetekend. Op deze manier kunnen we de sekswerkers, die in gebruik maken van de WMO – zorgaanpak toch in zorg houden en ze op deze manier ondersteunen op de vijf belangrijkste leefgebieden. Mochten andere straatsekswerkers gebruik willen maken van de tippelzone kunnen ze wel in de huiskamer/de Cirkel terecht voor een kop koffie, condooms en een SOA-test maar niet voor de zorgaanpak. Wij willen op voorhand wel wijzen op de risico's van dit alternatief. Zonder registratie en uitsterfconstructie houdt dit in dat er geen nadere voorwaarden kunnen worden gesteld aan de straatsekswerkers die

gebruik gaan maken van de tippelzone. De tippelzone blijft dan dus voor eenieder toegankelijk totdat het maximum per dag is bereikt. Een nadeel is bovendien dat we de huidige registreerde straatsekswerkers geen voorrang kunnen verlenen bij de toegang. Wie het eerst komt het eerste maalt.

Wat bovendien speelt is dat we de situatie van deze kwetsbare werkers, door de tippelzone in stand houden en de vraag is hoe ethisch dat is. Het gesprek hierover gaan we graag in september/oktober met u als raad aan. Om dit gesprek goed te kunnen voeren zullen wij een gespreksnotitie voorbereiden en daarin ook de ervaringen en risico's van deze manier van sekswerk meenemen.

Overigens zijn er meerdere vormen van sekswerk, waarbij alleen het tippelen nu onder de loep licht. Het werken in een seksbedrijf of vanuit huis (onder bepaalde voorwaarden) staat niet ter discussie op dit moment.

Doelgroep

Vanuit de theorie lijkt het meest aannemelijk dat de groep straatsekswerkers zelf een keuze kan maken vanuit zelfstandigheid en onafhankelijkheid om al dan niet als straatsekswerker te werken. Deze groep zal er zeker zijn. Er zijn ook "beweringen" dat veel sekswerkers niet uit willen stappen. Sekswerkers die dat wel willen, kunnen dat nu ook.

De groep waar wij het hierover hebben en waarvoor de gemeenteraad de tippelzone met een goede zorgaanpak wilde realiseren bestaat uit een zeer kwetsbare groep straatsekswerkers. Deze groep heeft het werken op deze locatie nodig om (extra) geld te verdienen. Wij hebben zorg voor deze groep en willen deze ook de ondersteuning op de leefgebieden bieden om te komen tot lotsverbetering.

Aantallen

Op dit moment beschikken 18 straatsekswerkers over een registratie (april 2024). Hiervan maken 11 straatsekswerkers gebruik van de tippelzone en de huiskamer. Van deze 11 straatsekswerkers werken er 5 zeer regelmatig op de tippelzone. De overige 6 straatsekswerkers werken een paar dagen per maand op de tippelzone, variërend van 1-2 dagen per maand (3 straatsekswerkers) tot 4-7 dagen per maand (3 straatsekswerkers) Zij bezoeken allemaal de huiskamer/de Cirkel.

Gevolgen en risico's bij sluiting tippelzone

Het vaststellen van een nieuw aanwijzingsbesluit Tippelzone waarbij een maximumstelsel van 20 dagpassen is opgenomen kent gevolgen en risico's.

Wat zijn deze mogelijke gevolgen en risico's van het doorvoeren van een maximumstelsel?

- Het zonder registratieplicht openhouden van de tippelzone betekent dat de Nijmeegse tippelzone open staat voor alle straatsekswerkers van Nederland (en Europa). Omdat wij op dit moment een van de weinige gemeenten zijn die nog een tippelzone kent, zal dit een grote aanzuigende werking met zich meebrengen. De doelstellingen die wij tot nu toe voor ogen hebben met de tippelzone, namelijk het beheersbaar houden van de openbare orde. Bovendien kunnen we alleen de WMO – zorgaanpak, een intensieve zorgaanpak voor de op dit moment in zorg

opgenomen straatsekswerkers en nadrukkelijk niet voor de gebruikers van de tippelzone.

- De straatsekswerkers die geregistreerd stonden hadden samen de mogelijkheid om deze locatie te gebruiken. Op het moment dat de zone, zoals door de uitspraak van de rechtbank is opgelegd, voor iedereen toegankelijk is bestaat de kans van verdringing. De vraag is dan of de sekswerkers, die op deze locatie extra geld verdienen nog aan de slag kunnen daar en niet verdrongen worden. Dat betekent dat zij die extra inkomsten niet meer kunnen realiseren op deze manier. Hoe gaat het dan verder met deze kwetsbare groep.
- De kwetsbare groep zal in een vorm van concurrentie gaan met mogelijke nieuwe straatsekswerkers. Dit kunnen sekswerkers zijn die eerst elders, bijv. achter een raam hebben gewerkt en nu bij de zone gaan werken. Het kunnen ook werkers zijn die van elders komen en al dan niet kwetsbaar.
- Het tippelen kan zich verplaatsen naar een ander deel/delen in de stad waarbij overlast voor inwoners en openbare ordeproblemen kunnen ontstaan. Ook een toename van agressie, misbruik en geweld tegen straatsekswerkers kan het gevolg zijn. Straatsekswerkers blijven zoeken naar andere plekken om te kunnen tippelen. Sluiting van de tippelzone in de coronatijd zorgde ervoor dat de straatsekswerkers in de omgeving van de huidige zone naar klanten zochten.
- Er zullen grote openbare ordeproblemen ontstaan in en rondom de zone als er zonder registratie getippeld mag worden.

Handhaving openbare orde en veiligheid

De sluiting van de tippelzone heeft mogelijk, vooral in de eerste periode, gevolgen voor de openbare orde en veiligheid in de omgeving van de tippelzone. Zoals gezegd verwachten wij dat de openbare ordeproblemen en verplaatsingseffecten die eventueel zullen ontstaan door een sluiting van de tippelzone vele malen kleiner zullen zijn dan de problemen die zullen ontstaan bij het openhouden van de tippelzone zonder registratieplicht. Het gaat maar om een relatief kleine groep straatsekswerkers die nog een registratie heeft voor de tippelzone. Bovendien maakt maar een klein gedeelte van deze geregistreerde straatsekswerkers daadwerkelijk regelmatig gebruik van de tippelzone. Om deze reden verwachten wij dat wij eventuele verplaatsingseffecten en het illegale tippelen als gevolg van de sluiting van de tippelzone met de reguliere middelen kunnen bestrijden. Onze focus zal met name gericht zijn op de voortzetting van de zorgaanpak voor deze doelgroep. De straatsekswerkers kunnen nog wel sekswerk doen, maar niet meer als straatsekswerker op de tippelzone.

Op basis van de APV kan er worden opgetreden tegen illegaal tippelen en kunnen er eventueel ook aanvullende maatregelen worden opgelegd zoals verblijfsontzeggingen om herhaling te voorkomen. Dit zijn reguliere middelen die al worden ingezet bij illegaal tippelen. Verder zullen wij indien nodig fysieke maatregelen treffen rondom de tippelzone om overlast voor de omgeving te voorkomen.

Voortzetting Zorgaanpak

De zorgaanpak is een specifiek voor de doelgroep ontwikkelde aanpak, gericht op de meest kwetsbare straatsekswerkers, voor wie het in het kader van hun gezondheid en veiligheid dringend gewenst is om maatwerk te bieden. De nadruk van het maatwerk ligt op het bieden van rust en stabiliteit en het bieden van ondersteuning om bijvoorbeeld af te kicken van een harddrugsverslaving, met als doel te komen tot ruimte voor lotsverbetering. Lotsverbetering betekent in dit geval het bieden van ondersteuning bij de individuele zorgvraag van de straatsekswerker, op gebied van onder andere huisvesting, behandeling, aandacht voor welzijn of fysieke verzorging. Het belangrijkste doel van de zorgaanpak is het bevorderen van contact met de doelgroep, gericht op het belang van het bieden van begeleiding en rust, en (secundair) mogelijk een toekomst buiten de straatprostitutie. De uitvoering van de zorgaanpak is georganiseerd vanuit een vast team van professionals met passende expertise en met inzet van ervaringsdeskundigen.

Concreet biedt de Zorgaanpak:

- Begeleiding door casemanagers (STAP-team) en een ervaringsdeskundige.
- Time-outvoorziening
- Een flexibel budget beschikbaar voor de aanpak.

Huiskamer de Cirkel blijft open

Aan Tippelzone 'Deloods' is huiskamer de Cirkel gekoppeld, waar de straatsekswerkers terecht kunnen voor opvang gedurende de avonduren. Er is daar ruimte voor contact, voorlichting over veilig werken en middelengebruik. Daar vinden ook de periodieke SOA-testen en verstrekking van anticonceptie plaats uitgevoerd door de GGD. Tijdens de voorlopige sluiting blijft de Cirkel open. Op deze wijze wordt de begeleiding en ondersteuning van de huidige groep vrouwen die deelneemt aan de Zorgaanpak voortgezet. In deze periode monitoren wij de gevolgen van de voorlopige sluiting die de Cirkel heeft op de doelgroep.

Concreet:

- Na de vaststelling van het aanwijzingsbesluit met maximumstelsel blijven wij de WMO - Zorgaanpak voortzetten voor de straatsekswerkers die op dit moment bij de zorgaanbieders in zorg zijn.
- We blijven sekswerkers motiveren en ondersteunen om uit het straatsekswerk te stappen en daarmee te werken aan lotsverbetering.
- Eventuele openbare ordeproblemen als gevolg het vervallen van de registratieplicht en daarmee de openstelling van de zone voor iedere straatsekswerkers binnen het maximumstelsel, veroorzaakt verdringing bij de huidige doelgroep.

Vervolg

In de komende maanden gaan we de ontwikkelingen op de tippelzone monitoren zodat we ook cijfers en ervaringen hebben om met u het gesprek te voeren.

Het gesprek met u als raad gaan we graag aan in september gaan we graag over mogelijke scenario's voor wat betreft de tippelzone in de toekomst;

1. Houden we de tippelzone in stand en daarmee de leef- en werksituatie voor deze kwetsbare groep straatsekswerkers;
2. Blijven we een maximumstelsel met dagpassen hanteren;
3. Sluiten van de tippelzone

Tot slot

Wij hopen u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd over de voorlopige wijziging van het aanwijzingsbesluit met maximumstelsel van 20 dagpassen en de zorgaanpak voor de ons bekende, in zorg zijnde straatsekswerkers in onze stad.

Hoogachtend,

College van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
Gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1